

EUROKINO —

A KÖZÖS PIAC MOZIJA

Nem is hangzik rosszul: Eurokino, a Közös Piac mozija. E pillanatban még csak elgondolás, de — mint ahogy egy olasz újságíró beszámolója a Szovjetszkaja Kulturának írt, ez év március 19-én megjelent cikkében — már egy nagy példányszámú folyóiratot is kiadtak »Eurokino« néven, s ezt javában terjesztik is Olaszországban s Nyugat-Európa más országaiban.

Elegendő egy példányt végiglapozni s »eszmei célkitűzése« máris nyilvánvaló az olvasó előtt. »Felszólítjuk az európai filmrendezőket, hogy egyszer s mindenkorra vessék ki soraikból azokat, akik művészetellenes filmjeikben az elesett emberek, a prostituáltak életét, a szegénynegyedek viskóinak nyomorúságát és szennyesét teregetik ki...« Nem érthető ez másképp, mint hogy a folyóirat felhívja az európai producereket: végleg szüntessenek meg minden együttműködést a film olyan művészeivel, akik realista műveket alkotnak a mai Olaszországról, a mai Európáról, a »gazdasági csoda« országairól.

Mindennek háttérében a nyugati film válsága áll. Az utóbbi években, köztudott tény, erősen csökkent az európai és az amerikai filmtermés. Méginkább csökkent a filmlátogatók száma. A nyugati nemzeti filmgyártás haldoklik a monopóliumok versenyében. A Cinecitta stúdiói helyére lakóházakat akarnak építeni; más monopóliumok más tervekkel kacérkodnak: a Fiat és a Montecatini például elhatározta, hogy termelési kisfilmeket gyárt majd, sőt, egész estét betöltő művészfilmeket is. De Laurentiis és Lombardo már bizonyos tárgyalásokat is folytat ezzel kapcsolatban, mert át akarják vészelni a kialakuló helyzetet. Közben az északi nagyiparosok arról ábrándoznak, hogy Milánó lenne a Közös Piac fővárosa, ami egyúttal azt jelentené, hogy a Közös Piac filmgyártásának középpontjává is tennék.

A Közös Piac szabályzata arra kötelezné e kormányokat: szüntessenek be minden segítséget és anyagi támogatást a nemzeti filmgyáraknak. Ezt azonban nem olyan könnyű végrehajtani. Szembeszállnak e követeléssel az érdekelt országok producerei, tiltakoznak ellene a filmgyártásban dolgozók legkülönfélébb rétegei.

És milyen típusú filmgyártás volna az, amelyet az Eurokino képviselne? Az ő véleményük szerint az Eurokinónak kell megteremtenie a Közös Piac országaiban azt a kedvező talajt, amelyben »elvethetik az európai tudat magvait«. Az új folyóirat szerkesztőinek az az elképzelése, hogy minden realista filmestől meg kell szabadulni, példának kedvéért azoktól az olasz művészekről is, akik a háború után megteremtették az új olasz filmgyártást. Az Eurokino törvénytervezetében bennfoglaltatik az is, hogy a Közös Piac országaiban a piacon kívüli országok filmjeit fokozatosan fel kell váltani saját filmjeikkel. Ezenkívül be akarják tiltani a régi külföldi filmek vetítését. Az sem zavarja őket, hogy bizonyos régi filmek a világ filmművészetének remekművei.

Természetesen nehezen képzelhető el, milyenek lesznek a Közös Piac törvényei alapján készülő filmek. Mindenesetre figyelembe kell venniük az egyes európai országok lakóinak különböző kulturális színvonalát. A filmgyártásnak alá kell vetnie magát a Közös Piac gazdasági törvényeinek (ez mindenképp főlött álló törvény lesz!), és ki kell elégítenie a legalacsonyabb színvonalú, erotikán és rémtörténeteken nevelkedett nézők ízlését. Nem valami vigasztaló perspektíva azoknak a haladó művészeknek, akik számára a film — művészet.

Egyébként a haladó értelmiség mindenütt fellép a kozmopolita filmgyártás Eurokino tervével szemben, amely megöli a nemzeti filmművészetet.